АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН

Мүнөө Буряадаймнай Совет Социалис Республикын Улаан туг дээрэ Ленинэй, Октябрийн Революциин, Арадуудай хани барисаанай орденууд һүр жабхалантайгаар гяларан толоржо байдаг болонхой. Гурбан орденто Буряад орон. Буряад арадай хуби заяанда хэзээшье үзэгдөөгүй дуулдаагүй түүхэтэ ушар. Совет гүрэнэй иимэ үнэтэй дээдэ шагналнууд буряад хүн бүхэнэй ухаан бодолдо, улаан зүрхэндэ хизааргүй ехэ баяр баясхалан, омогорхол, урма зориг түрүүлнэ, Эхэ ороноо улам саашань хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхын тула шэн габьяата ажалда зоригжуулна.

Арадуудай халуун хани барисаан гээшэ манай орон дотор социализмын амжалтатайгаар бэелүүлһэн гайхамшагта түйлалта мүн болоно. Арадуудайнгаа энэ халуун хани барисаае, харилсаа холбоое буряад арадай нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтэ гамтайгаар, нарин нангинаар сахижа ябахаһаа гадна, улам бүри хүгжөөхые үнэн зүрхэнһөө оролдоно, эрмэлзэнэ. «Арадуудай хани барисаан хадаа социализмын эгээл ехэ түйлалтануудай нэгэниинь, совет хүн бүхэнэй зүрхэндэ үнэтэйнь гээшэ. Энэ хани барисаагаа бидэ, совет хүнүүд, нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр гамнан сахижа ябахабди» — гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев тангариглан хэлэһэн байна.

Үргэн дэлгэр Эхэ орон соогуураа — Союзна гү, али автономито республиканууудаар, национальна область гү, али округууудаар, хизаар гү, али областьнуудаар яһала хаанал ябахадаа, совет хүнүүд түрэл хани нүхэдөө айлшалһан мэтээр, солбон доряунаар, согтой баяртайгаар алхалан ябадаг, хаанашье хүндэтэйгөөр угтуулдаг, һаһан лэ газартаа үнэн зүрхэнһөө хани халуунаар уулзалдадаг, ажал хүдэлмэриингөө баян дүй дуршэлые хуваалдан абалсадаг, һайн һайхан заншал тухайгаа бэе бэедээ дамжуулан хэлсэдэг болоо ха юм. Энэ хадаа манай социалис ажабайдалай нангин ёһо заншал болонхой.

Манай республикын социалис ажабайдал, ажаһуудал хажуугаарһаа хараад үзэхэдэ, промышленна предприятинуудтаашье, барилганууд дээрэшье, колхоз, совхозуудташье, һургуулинуудташье ямар олон нацинуудай түлөөлэгшэд, элдэб яһанай хүнүүд хоорондоо ямар эбтэйгээр, бэе бэедээ инаг дуратайгаар, бэе бэедээ оролдосотойгоор хамжалсан ажаллажа байна гээшэб! Энэ хадаа манай социалис Эхэ орон дотор КПСС-эй ленинскэ национальна сэсэн мэргэн политикын илан мандаһанай түүхэтэ үрэ ха юм. Тиимэһээ манайда национальна асуудалай эсэслэн шиидхэгдэһэниинь эли тодоор харагдана.

Республика доторнай аяар 95 нацинууд болон яһатанай түлөөлэгшэд халуун хани барисаатайгаар, имагта нэгэн уг зорилготойгоор, гүн сэдьхэлэй нэгэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллажа байнхай. Ород ба украинец, белорус ба башкир, татар ба чуваш, грузин ба армянин, буряад ба эвенк — иимэ олон арадуудай хүбүүд, басагад бултадаа Совет ороноо саашадань бүри ехэ хүсэтэй, бүри баян дэлгэр болгохын, улам бүри бэхижүүлхын тула — «унаһан малгайгаа» абангүй, солбон шадамаргаар хүдэлжэ байна бшуу. Эдэнэр барандаа нэгэл үзэл сурталаар, марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар нэбтэрэнхэй, нэгэл һанал бодолтой, нэгэл уг зорилготой — энэнь КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, орон дотороо коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха гэһэн һанал бодол, уг зорилго мүн.

Манайда КПСС-эй ленинскэ национальна сэсэн мэргэн политикын үнэн зүбөөр бэелүүлэгдэһэнэй ашаар Совет орон дотор шэнэ нэгэдэл — совет арад мүндэлэн гараа ха юм. Энэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ огто мэдэгдээгүй, ушараагүй түүхэтэ үзэгдэл болоно бшуу. Совет арад гэжэ эдэ хоёр үгэ шэхэндэ ямар дулаанаар дуулданаб, хүнэй зүрхэндэ ямар ехэ гүн бодолнуудые түрүүлнэб! Хүн түрэлтэнэй бии болоһон сагһаа хойшо иимэ ойлгомжо огто байгаагүй, шэхэндэ дуулдаагүй, ажабайдалда ушардаагүй ха юм. Тиимэд хадань совет арадай хүбүүнби гэжэ совет хүн бүхэн омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Коммунис партияа, Совет правительствоео тойрожо нягтаар жагсанхай, таһаршагүй гүн гүнзэгы нэгэдэлтэй, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ совет арадай бэелүүлжэ шадахагүй бэшэ зорилго, дабахаар бэшэ бэрхэшээл байхагүй. Манай орон дотор туйлагдаһан хамаг бүхы илалтанууд, амжалтанууд — совет арадай ухаан бодолоороо, улаан гараараа бүтээһэн хэрэгүүд гээшэ.

Энэ хадаа манайшье республика дотор бэелүүлэгдэһэн хэмжээнүүдые, бүтээгдэһэн хэрэгүүдые хараад үзэхэдэ эли болохо. Хаанта хархис засагай үедэ промышленность гэжэ огто үгы шахуу байһан Буряад орондо мүнөөнэй промышленность һалбаран хүгжөө. Совет орон соогоо нэрэтэй томо томо заводууд, комбинанууд, фабриканууд бии болоод, хүдэлмэришэн анги бии болоо. Энэ хадаа аха дүү олон түмэн арадуудай, түбхын түрүүндэ агуу ехэ ород арадай энэрхы сэдьхэлэй һайн һайхан туһаламжаар бүтээгдэһэн хэрэг, энэ хадаа бүхы совет арадай бүтээһэн хэрэг мүн.

Түрүүшээд оной үедэ Буряад ороной гигант гэхэ гү, али Сибириин ехэ барилга-завод гэжэ нэрлэгдэһэн, мүнөө Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын завод (ЛВРЗ) абаад үзэе. Тон һонин, тон баян түүхэтэй завод. Москва, Ленинград болон ороной бусад томо олохон городуудһаа эрхим мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд һайн дураараа ерэжэ, энэ заводые барилсаһан байна. Ороной олохон городуудһаа, заводуудһаа барилгын материалнууд, олон тоото машина болон техникэ, элдэб янзын станогууд, зүһэн бүриин түхеэрэлгэнүүд асарагдаһан, ябуулагдаһан байха юм. Энэ хадаа аха дүүгэй халуун хани барисаанай манайда хэзээ бүхэндэ улам бүри мандажа байһыень гэршэлнэ. Тиимэ болохолоороо, ЛВРЗ гэхэдээ бүхы совет арадай туһаламжаар баригдаһан завод гэжэ онсолон тэмдэглэхэдэ алдуу огто болохогүй. Шэнээр баригдаад, ашаглалтада оруулагдаһан, баригдажа байһан промышленна предприятинуудые эндэ тоолоод барахааршье бэшэ, тоолоһонойшье дэмы. Эдэ бүгэдэ онсолгосотой.

БурАССР-эй байгуулагдаһан сагһаа хойшо 50 жэл болоһониинь мэдээжэ. Түүхын энэ богонихон болзор соо манай промышленна үйлэдбэриин хэмжээниинь аяар 936 дахин, тиихэдэ капитальна һомололгын жэлэйнь хэмжээн 840 дахин ургаһан байха юм. Мүнөө үедэ жэл соо 1 миллиард 200 миллион үлүүтэй түхэригтэ промышленнэ продукци бүтээн гаргагдана. Республикын промышленностиин бүтээн гаргаһан продукци Советскэ Союзайн 80 гаран область, хизаар болон республиканудта, 40 гаран гадаадын гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Табан жэлэй турша соо хүдөө ажахыдашье тон ехэ амжалтануудай олоһониинь мэдээжэ. Тарилгын талмай 134 мянган гектарһаа 850 мянган гектар хүрэтэр ургажээ. Адууһа малай тоо толгойнь олошороо, ашаг шэмынь дээшэлээ. БурАССР мал ажал хүгжөөхэ талаар Россин Федераци соо томохон республикануудай нэгэн болоо.

Удхаараа социалис, түхэл маягаараа үндэһэн соёл культурын үргэнөөр, хүсэтэйгөөр мандажа байһан тухай олон жэшээнүүдые уншагшад һайн мэдэнэ. Урдань хүн зоной үзэг бэшэг огто мэдэхэгүй байһан манай республикада хүнүүд бултадаа эрдэмтэй болонхой. Бүхэдэ нийтын найман жэлэй һуралсал бэелүүлэгдээ. Энэшье хэрэгтэ буряад арадта аха дүү бусад арадуудай туһаламжа хүргэһэниинь элитэ.

Иигэжэ арадуудай халуун хани барисаан жэлһээ жэлдэ улам бүри үргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Энэ хани барисаан амгалан тайбанай үедэ габьяата ажал соогуур, дайн сэрэгэй үедэ шэн зоригто тэмсэл соогуур бата бэхэжэн шэрээгдэнхэй, бүхэжэнхэй. Совет арадуудай энэ хани барисаае һуларуулха, таһалдуулха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй.

Экономико болон соёл культураяа хүгжөөлгэдэ түүхэтэ амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө, шэн габьяата ажал соогуур арадуудайнгаа хани барисаае гүн үндэһэтэйгөөр һалоаруулһанайнгаа түлөө Буряадаймнай АССР Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаһаниинь тэмдэглэгдэһэн баримтанууд дээрэһээ эли тодоор харагдана.

Парти болон правительствынгаа зүгһөө иимэ ехэ хайшаада хүртэжэ урмашаһан, республикымнай ажалшад тон эрмэлзэлтэтэйгээр хүдэлжэ байна. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй долгин хаа хаанагүй хүсэтэйгөөр долгилжо байнхай. Тодорхойлхы жэлэй түрүүшын кварталайнь түсэбэн амжалтатайгаар дүүргэгдэһэн тухай, дүүргэгдэхэ шахаһан тухай баяртай мэдээсэлнүүд промышленна предприятинуудһаа, барилганууд дээрэһээ, колхоз, совхозууд һаа үдэр бүхэндэ редакцида орожо байна.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 76 (13565) | 1974 оной мартын 31, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ИЮНИИН 16-да—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА

БУРЯАДАЙМНАЙ АЖАЛШАД ТҮРҮҮ НҮХЭДӨӨ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИДА ДЭБЖҮҮЛНЭ

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта болохонь гэһэн мэдээсэлые Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшад халуунаар угтаа. Үсэгэлдэр аймагай түбэй больницын хүдэлмэрилэгшэдэй нийтын суглаан эндэ болоно. Тус суглаае аймагай түбэй аптекын эрхилэгшэ больницын партийна организациин секретарь В. Б. Жамсаранов нээжэ, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой инструктор П. И. Кравцовто үгэ үгөө. Нүхэр Кравцов болохоёо байһан СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай, тэрэнэй политическэ удха шанар ба тус һунгалта үнгэргэхэ гурим тухай мэдээсэлые республикынгаа ажалшадай халуунаар угтаһые, мүн СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй уялгаа эрхимээр бэелүүлһэн тухай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

Удаань нүхэр А. Б. Апханов үгэ абаба.

— СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ больницынгаа акушер-гинеколог Галина Михайловна **Янькова** дэбжүүлнэб. Манай коллективэй дунда хоёр жэл хүдэлхэ зуураа, Галина Михайловна бэрхэ мэргэжэлтэ, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэй ба олондо хүндэтэй нүхэр байһанаа харуулаа. Манай этигэл найдабариие нүхэр Янькова гүйсэд харюулжа шадаха гээд тэрэнэй хэлэхэдэ, халуун альга ташалга болоо.

Больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд М. Ефимова, Е Безбородова, стоматолог М. Доржиев гэгшэд нүхэр Апхановай дурадхалые. халуунаар дэмжээ. Һүүлдэнь суглаан Г. М. Яньковае СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ БурАССР-эй һунгуулиин комиссида нэгэн дуугаар дэбжүүлжэ, тэрэнэй кандидатурые һунгуулиин комиссиин составта баталхыень Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумые гуйһан тогтоол абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр

КАБАНСКЫН АЙМАГ

Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай нийтын суглаан мартын 30-да боложо, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин составта кандидадые дэбжүүлбэ.

Тус заводой кадрнуудай таһагай инспектор А. Д. Хлыстова үгэ абажа, һунгуулиин комиссиин составта заводойнгоо директор Леопольд Кузьмич **Рыжовые** дэбжүүлбэ.

— Леопольд Кузьмичые булта һайн мэдэнэбди. Үйлэдбэри бэрхээр эмхидхэгшэ, партиин үнэн сэхэ хүбүүн, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэдэ һаналаа ходо табидаг хадань манай заводой хүдэлмэришэд тэрэниие хүндэлдэг. Республикын һунгуулиин комиссида дэбжүүлэгдээд байхадаа хүдэлмэришэн ангие тэрэ нэрэтэй түрэтэйгөөр түлөөлхэ гэжэ найданаб, — гээд тэрэ мэдүүлээ.

Заводой түрүү хүдэлмэришэд Г. Алексеев, И. Тюльганов гэгшэд нүхэр Рыжовой кандидатурые мүн лэ дэмжэжэ, тэрэнэй һайн һайхан шанар шэнжэнүүд тухай халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Эсэстэнь суглаан СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссида нүхэр Л. К. Рыжовые нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн тогтоол абаа.

В. ЗОРЬКИН.

ЗАГАРАЙН АЙМАГ

Үсэгэлдэр үглөөнэй 8 сагта Эрхирэгэй совхозой Соёлой байшан хүн зоноор дүүрээд байба. Эндэ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин составта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэхэеэ совхозой малшад, хүдэлмэришэд сугларaa.

Коллективэйнгээ хамтын суглаае Эрхирэгэй совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ Г. Мункоев нээгээд, нэгэдэхи отделениин эрхилэгшэ М. Войтовичто үгэ үгэбэ.

— Совхозойнгоо профсоюзна организациин зүгһөө республикынгаа һунгуулиин комиссиин составта нэгэдэхи һүнэй фермын һаалишан Мария Донитовна **Цыден-Ешеевае** дэбжүүлнэб гэбэ. Мария Донитовнае багаһаань хойшо мэдэхэб. Манай фермэдэ гушаад жэл эжынь һаалишанаар хүдэлөө һэн. Мүнөө эгэшэнь хүдэлжэ байна. Өөрөө Мария хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Энээхэн саг соо шадамар бэрхэ һаалишан байһанаа харуулаа. Тиимэһээнь манай этигэл найдабариие нүхэр Цыден-Ешеевагай гүйсэд харюулжа шадаха байһандань этигэнэб, — гэжэ мэдүүлбэ.

Совхозой һаалишан Б. Цыремпилова, инженер К. Федоров, совхозой директор С. Сониев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, нүхэр М. Цыден-Ешеевагай кандидатурые һайшаан дэмжээ. Иигэжэ Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой профсоюзна организациин гэшүүдэй хамтын суглаанай тогтоолоор һаалишан М. Цыден-Ешеева СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин составта нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

Д. ДЫЛГЫРОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Инженер К. Федоров үгэ хэлэжэ байна. 2. Суглаанай зал соо.

ОРОН ДОТОРНАЙ

Национальностьнуудай Соведые һунгаха РСФСР-эй һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ үшөө табин түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэбэ.

«Камгэсэнергострой» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй 24-дэхи СМУ-гай хүдэлмэришэдэй, инженер-технигүүдэй болон алба хаагшадай суглаан Татарай АССР-эй Набережные Челны городто болобо. 24-дэхи СМУ-гай модошо дархашуул-бетонщигуудай бригадир Н. Т. Абдуллин комиссиин бүридэлдэ кандидадаар нэрлэгдээ.

Кабардино - Балкариин АССР-эй Нальчик городой хоёрдохи дунда һургуулиин партийнабэшэ багша Л. М. Апшевае һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ энэ һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив дэбжүүлээ.

Саратовай Н. Г. Чернышевскиин нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй студентнэр ба багшанар университедэй кафедрын профессор, партийнабэшэ И. И. Ивановае һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ өөһэдынгөө түлөөлэгшөөр нэрлээ.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай зүгһөө Национальностьнуудай Соведые һунгаха РСФСР-эй һунгуулиин комиссида ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй бюрогой заседани дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь З. Г. Новожилова дэбжүүлэгдээ.

Алтайн хизаарай Славгородско районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо олон хүн зоной хабаадалгатай суглаан болобо. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведые һунгаха РСФСР-эй һунгуулиин комиссида тус колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Ф. Ф. Шнайдерые нютагайнь зон өөһэдынгөө түлөөлэгшөөр нэрлэһэн байна.

(ТАСС).

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута механизатор, комбайнер Шагдыр Сыренович Башников жэл бүхэнэй таряа хуряалгада ажахы соогоо түрүүлэн гарадаг юм. Һаяхан нүхэр Башников Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. Башников тракторай дэргэдэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

КВАРТАЛАЙ ДААЛГАБАРИ— БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

1974 ондо бэелүүлхэ социалис уялганууд соогоо Москвагай промышленна коллективүүд гүрэнэй түсэб декабриин 26-да дүүргэхэ гэжэ хараалаа һэн. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, тэдэнэр үйлэдбэриин хурдан түргэн темп абанхай.

«Һайн шанартай продукци ехээр, гаргаша багатайгаар орондоо үгэхэ» гэһэн уряа доро мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, ниислэл хотын түрүү предприятинууд нэгэдэхи кварталайнгаа даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргээ.

«АТЭ-1» гэжэ автотракторна электро-түхеэрэлгын заводой коллектив хахад миллион түхэригэй запасной частьнуудые түсэбһөө гадуур гаргаха гэһэн уялга абаһан байгаа. Нэгэдэхи кварталайнгаа даалгабари дүүргээд, тус предприяти 250 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци захил хэгшэдтээ эльгээгээ.

Гадар трикотаж хубсаһа оёдог Москвагай үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив кварталайнгаа даалгабари болзорһоонь урид дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 324 мянган түхэригэй хубсаһа хунар оёгдоо.

Петр Алексеевэй нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэд үйлэдбэриингөө даалгабариие бүхы гол үрэ дүнгүүдээрнь дүүргээ. Тэдэнэр 48.700 мянган түхэригэй продукци худалдаа. 1.600 мянга гаран метр бүд нэхэгдэһэн байна.

(ТАСС-ай корр.).

КОЛХОЗУУДАЙ ЭКОНОМИКО БЭХИЖҮҮЛХЭ

КОЛХОЗУУДАЙ БҮХЭРОССИН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

Мартын 28-да Москвада Колхозуудай бүхэроссин Соведэй заседани болобо. 1973 оной турша соо республикын хамтын ажахынуудай хэһэн үйлэдбэриин-финансова ажал ябуулгын дүнгүүд эндэ гаргагдаа. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһанһаа хойшо үнгэрһэн 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Алма-Атада болоһон баярай заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй табиһан зорилгонуудай ёһоор 1974 оной түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэхэ арга замууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхозууд эгээл ургасатай байһан 1970 онойхидо орходоо 1,8 центнер ороохо таряа гектар бүриһөө үлүү ехээр хуряагаа гэжэ энэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Колхозууд гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха жэлэйнгээ арадай ажахын түсэб мүн лэ дүүргээ. Парти, правительствын аграрна политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй, хүдөө ажахые бүхы хэмжээгээр ашаг үрэтэй болгохо хараа шугам баримталһанай, колхознигууд болон мэргэжэлтэдэй шэн габьяата ажалай, бүхы арадай туйлай ехэ туһаламжын ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа бшуу.

РСФСР-эй Колхозуудай Соведэй Түрүүлэгшэ, республикын хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев болон үгэ хэлэһэн хүнүүд үшөө шиидхэгдээгүй байһан асуудалнууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тусхайлан хэлэхэдэ, Колхозуудай хэдэ хэдэн Соведүүд экономическа хүдэлмэреэ һайжаруулхадань, ажахы доторой тоосоо нэбтэрүүлхэдэнь, үйлэдбэриие ажахынууд хоорондын мэргэжэлтэй, томо болгохо хэрэг улам хүгжөөхэдэнь ажахынуудай правленинүүдтэ багаар туһална гэжэ тэмдэглэгдээ.

Газар тариалангай ба мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохо тушаа тодорхой хэмжээнүүд батлан абаһан тогтоол соонь хараалагдаа. Табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ колхозуудай абаһан социалис уялганууд һайшаагдаа.

Колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэри ба штадайнь тоо тушаа дурадхалнуудай проектые, тэрэшэлэн РСФСР-эй колхозуудтахи капитальна барилгын таһагууд ба управленинүүд тухай дүримэй проектые Колхозуудай бүхэроссин Совет мүн лэ хаража үзэһэн байна.

(ТАСС-ай корр.).

ГЕКТАР БҮРИҺӨӨ—БАЯН УРГАСА

СУУТА ЛУГОВОДОЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

АЙМАГАЙМНАЙ малшад эршэ дэлисэтэйгээр ажаллажа, гүрэндэ һү, мяха, нооһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб даабарине болзорһоонь урид дүүргэхэ уряа доро ажаллана. Малшан бүхэн бүтээжэ байһан хүдэлмэридөө ханамжатайгаар хандажа, табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулха гэжэ шиидээд, бага гаргашатай, үнэ сэнгэйнгээшье талаар хямда продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, Эхэ орондоо элбэг дэлбэгээр тушаахын тула хаба шадалаараа оролдоно.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ Сэлэнгын колхоз, совхозууд гүрэндэ һү, мяха, нооһо тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Аймагай ажахынууд хараалһан түсэбөө бодото дээрэнь дүүргэхын тула 1974—1975 онуудта мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаяа 7—12 процентээр дээшэлүүлхэ байна. Нийтынгээ адууһа малда үбһэ тэжээлэй найдамтай бааза бии болгожо шадабал, малшан бүхэн хараалһан түсэбөө, абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой болохо бшуу. Энэ шухалын шухала зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын тула ажахы бүхэн тарялан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэридэ гол анхарал табиха зэргэтэй гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Сэлэнгын колхоз, совхозуудта бии байгаа 24 мянган гектар сабшалангай тэн хахадынь уһалагдадаг. Колхоз, совхозууд ургасатай зарим жэлнүүдтэ 340 мянган центнер, ган гасуур жэлдэ 150—160 мянган центнер үбһэ хуряадаг байна. Бүхы ургасынь 80—85 процент уһалагдадаг сабшалан дээрэһээ абтадаг байха юм.

Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, Кировэй. Тельманэй нэрэмжэтэ совхозуудай диилэнхи сабшалан үрэжэл һайнтай байбал, Химнын, Сэлэнгын совхозуудай 5 мянган гектар сабшалан. Тамчын талада нэмжыдэг, үрэжэл муутай энэ сабшалан дээрэһээ ямаршье уларилтай жэлдэ гектар бүриһөө 3—6 центнер үбһэн хуряагдана гэжэ хорин жэлэй ажаглалта гүйсэд гэршэлнэ. Гэбэшье 12 мянган гектар уһалагдадаггүй сабшалангай 10 мянган гектарынь Сэлэнгэ, Сүхэ, Хёлго мүрэнүүдэй эрье зубшан оршодог. Хабартаа гол мүрэнүүдэй үерлэхэ үедэ олтирог, эрье шадархи сабшалан һайнаар уһалагдадагшье һаа, шииг нойто багатай ондо үбһэн багаар хуряагдадаг. 1971 болон 1973 онуудта болоһон үертэ тэндэхи сабшалан уһанда абтажа, эндэһээ центнершье үбһэн хуряагдаагүй. Ушар нимэһээ ажахынууд, нийтынгээ адууһа малда хараалһан түсэбэйнгөө 18—24 процент үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа.

Үбһэ тэжээлээр ядуу ондо ороһон малһаа ехэ һү абаха, нооһо хайшалха гээшэ дэмы хэрэг. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, КПСС-эй райком, аймгүйсэдком нютагай солото луговод В. А. Герасимовай дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургасын түлөө тэмсэхэ тусхай тогтоол баталан абаһан юм. 1930—1948 онуудаар Буряад ороноо суурхуулһан республикын алдарта луговодуудай нэгэн Ленинэй орденой кавалер **Василий Александрович Герасимов даажа байһан сабшалангай гектар бүриһөө 100 центнер хүрэтэр үбһэ хуряадаг байһан.** Сэлэнгын солото луговод үтэг хэһэнэй ашаар инмэ үрэ дүн түйлажа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Василий Александрович сабшалан дээрээ наг шэбхэ, үнэһэ, шубуунай аргал ехээр гаргажа тараахаһаа гадна үбэлэй үедэ 70—85 мянган кубометр тошо халяажа, сабшалангаа 3—4 дахин уһалдаг түримтай байһан. Сабшалан дээрэ мал бэлшээлгые гуримшуулха хэрэгтэ нүхэр Герасимов мүн лэ анхаралаа табидаг байгаа. Газарай хүрэһэн хойно, түрүүшын саһанай оротор уһалагдадаг сабшалан дээрэ үхэр мал бэлшээжэ болохо гэдэг һэн.

Дүй дүршэлтэй луговодой хэрэгые халан абаһан луговодууд республика доторнай олон һэн. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Радна Дагдаевич Санжанов, Хориин аймагай «Дружба» колхозһоо нүхэр Садовский, Ивалгын аймагай «1-ое Мая» колхозһоо нүхэр Корнеев болон бусад олон тоото нүхэд Герасимовай жэшээгээр ажаллажа, үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абаха талаар нилээд суудa гараһан байха.

СОЛОТО ЛУГОВОДОЙ ажалыень цэнэлэн һэргээжэ, ажалдаа һайн үрэ дүн түйлаһан луговодууд, лугомелиоративна отрядууд, звенонуудта В. А. Герасимовай нэрэмжэтэ шан олгохо тухай тэрэ тогтоолдо хэлэгдэнхэй. Мүн нийтын адууһа малые бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ онсо габьяа гаргаһан мэргэжэлтэд «В. А. Герасимовай нэрэмжэтэ шангай лауреат» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ, мүнгэн шанда хүртэхэ эрхэтэй.

1972 оной аймагаймнай ажахынуудта 1480 гектар герасимовска участогууд эмхидхэгдэжэ, тэрээн дээрээ 30 мянган тонно наг шэбхэ гаргажа тарааһан, 314 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Энэ хугасаада 47 километр утатай посхоод барягдаа. Луговодууд диилэнхи сабшалангаа 2—3 дахин уһалжа, гектар бүриһөө 19,3 центнер үбһэ хуряажа абаба. Эдэ бүхы хүдэлмэри хаһа сагтань бүтээжэ шадһанай ашаар, луговодууд гектар бүриһөө 13 центнер ехэ үбһэ абаһан байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү луговодууд Б. Ж. Дансарунов, Д-Д. Жапов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Б. Б. Цыбиков, Д. С. Цоктоев, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ц. Шарапов, Сэлэнгын совхозой Д. Б. Ваниев, Химнын совхозой П. Ц. Цыбиков болон бусад үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 25—30 центнер үбһэ хуряагаа. Эдэ нүхэднай тус бүридөө 60—150 гектар сабшалантай юм.

Нёдондо жэлдэ колхоз, совхозуудта 1446 гектарта герасимовска участогууд эмхидхэгдэжэ, сабшалан һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Луговодуудай ажалда Сэлэн-Дүүмын механическа заводой. Сэлэнгын лесхозой, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, ГРЭС-эй барилгын управленин хүдэлмэришэд болон алба хаагшад горитойхон туһа хүргэнэ гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ ногооной баян ургаса хуряаһан 7 луговод Герасимовай нэрэмжэтэ шанда хүртөө. Үбһэ хуряалгын үедэ онсо шалгарһан бригада, звенонууд КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Ажалдаа онсо шалгарһан түрүүшүүл ээлжээгүйгөөр «Москвич-412» түхэлэй хүнгэн нэгэ автомашина, дүрбэн мотоцикл, табан холодильник худалдажа абаһан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ аймагай луговодууд жэшээгүй ехэ ажал хэхээр хараална. **Байгша ондо колхоз, совхозуудта 1900 гектарта герасимовска участогууд эмхидхэгдэхэ, 94 километр утатай посхоод баригдаха байна.**

Нуга сабшалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һарын туршада ажахынуудта 50 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаха. мянга гаран тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха байна. **Байгша ондо луговодууд герасимовска участогуудай гектар бүриһөө 20 центнер үбһэ хуряаха социалис уялга баталан абаад,** мүнөө үедэ хүн бүхэн хэлэһэндээ хүрэхын тула оролдожо байнхай.

Байгша ондо аймагаймнай ажахынууд олон жэлэй тарямал ногоо ехээр тариха хүдэлмэридэ гол анхаралаа табиха юм. Хабартаа 1220 гектар полидо, 1350 гектар сабшалан дээрэ «костёр безостый», «Сибириин волосенец» гэхэ мэтэ ногоо тариха байна. Олон жэлэй ногооной үрэһэнэй участогуудые ажахы бүхэндэ бии болгожо, 1975 ондо 10—11 мянган гектарта иимэ ногоон тариг-дахаар хараалагдана. Колхоз, совхозууд энэ шухала хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулхаһаа гадна, 9—10 мянган гектар полидо ногоо тарижа сабшалан болгоходоо 180—200 мянган центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаха юм.

1973 ондо аймаг дотор хонидой отаранууд шадар 52 участок бии болгогдожо, зелёнко таригдаһан. Байгша ондо иимэ 49 участок 1088 гектарта бии болгогдохоор хараалагдана. Отаронуудай дэргэдэхи зелёнкын тарилгые хорёолхын тула 80 километр утатай хорёо баригдаха юм. Хашаа бариха һургааг отолхо хүдэлмэридэ ажахынуудай луговодууд болон механизаторнууд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ хүдэлмэри түлэг захаланхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ фермэ шадархи участогуудай гектар бүриһөө 10—22 центнер бүдүүн тэжээл абтаа.

Үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абахын тула бүхы герасимовска участогууд дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха, ногоо тариха. уһалха хүдэлмэри эмхи гуримтайгаар ябуулагдаха болоно. Хараалһан хүдэлмэреэ һайнаар бүтээгээд байбал, луговодуудаймнай малшадтаа сэгнэшэгүй туһа хүргэхэнь элитэ.

Аймаг дотор бии болгоглолон герасимовкса, фермэ шадарай участогуудай, уһалагдадаг тарялан, сабшалангай, һайжаруулагдаһан бэлшээриин ургаса эрид дээшэлүүлхын тула 8 мянган тонно элдэб янзын минеральна үтэгжүүлгэ хэрэгтэй. Бии байгаа 3000 тонно минеральна үтэгжүүлгын оройдоол мянган тонные энэ хэрэгтэ гаргашаянабди. Ушар иимэһээ минеральна үтэгжүүлгэ үшөө нэмэжэ абаха талаар бодожо үзэхэ байнабди.

Г. КАЗЬМИН,
аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад мелиоратор.
Сэлэнгын аймаг.

КПСС-эй райкомой пленумүүдһээ

ХЯАГТА

КПСС-эй Хяагтын райкомой ээлжээтэ пленум боложо дүүрэбэ. Энэ зүблөөнэй үзэмжэдэ кадрнуудые хүмүүжүүлгын, журам һайжаруулгын талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал табигдаа. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. Павлов энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Даажа байһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандалга коммунист бүхэнэй нангин уялга болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээд, жэшээ болгон Хяагтын совхозой механизатор В. А. Черноядовые дурдаһан байна.

Тэрэнэй ударидадаг онььожоруулагдамал звено үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг юм. Тиихэдээ жэл бүри һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа, совхоз, аймаг соогоо суудa гараһаар үнинэй.

Коммунист С. И. Капустинай ударидадаг «Родина» колхозой тракторна бригада тарянанайнгаа талмайн гектар бүхэнһөө 23 центнер орооһо хуряажа абаа һэн. Иигэжэ бригадань бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадай тоодо оролсоһон байна. Нүхэр Капустин Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Эдэ мэтын жэшээнүүд олон. И. Р. Агафонов, С. Д. Доржиев, И. П. Осеев, А. А. Игумнов, Н. Г. Нечаев болон бусад шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд. Эдэнэр ажал хэрэг тухайгаа хододоо һанаагаа зобожо, гүрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлдэг зон гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Аймагай промышленна предприятинууд 1974 оной түрүүшын хоёр һара соо яһала һайнаар хүдэлөө. Январь-февралиин түсэб 101 процент дүүргэгдэжэ, 40 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргагдаһан байна.

Гэбэшье бүхы промышленна продукциин хэмжээс нёдондоной эгээл энэ үетэй жэшэхэ болоо һаа, 99 процент болоно.

Хяагтын аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ элидхэлшэ мэдээсээ. Тиихэдээ «Пограничный» совхоз түсэбөө мартын нэгэндэ дүүргэжэ, һү абалгаяа 47 процентээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна. «Заря» колхозой ажалшад гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб мартын дүрбэндэ дүүргэжэ, нёдондонойхитой жэшэхэ болоо һаа, һү абалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлһэн болоно.

Теэд эндэшье дутуу дунданууд олон. Олон колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй, һаалишадай даажа байһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадагһаа, ажалай эмхидхэлэй мууһаа боложо, гүрэндэ һү худалдаха түсэбтэ даабари дүүргэгдэнэгүй.

Жэшээлхэдэ, Алтайн совхоз (директорынь Д. Д. Банзаров, парткомойнь секретарь Р. Д. Гонсорунов) һараһаа һарада түсэбөө дүүргэнгүй ябаһаар. Мүн яһала һайн ябажа байһан Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь А. Н. Соковиков, парткомойнь секретарь Д. В. Батомункуев) һүүлэй үедэ түсэбөө дүүргэнгүй байдаг болонхой. Энэнь хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һуларуулһанай гэршэ болоно гэжэ нүхэр Павлов сэхэ зааһан байха юм.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Ехэ Нугын совхозой директор Л. М. Мужикбаев, Хяагтын совхозой директор А. П. Игумнов, Мөөрөөшын совхозой хонишон, КПСС-эй райкомой гэшүүн Б. Ж. Тодорхоева болон бусад хабаадалсажа, коммунистын харюусалга тухай, ажал тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталагдан абтаа.

Б. НЕМЧИНОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

УЛААН-ҮДЭ

Хэнэйшье мэдэһээр, манай үргэн Эхэ орон дотор партийна документнүүдые һэлгэлгын харюусалгатай хүдэлмэри ябажа байна.

Һаяхан КПСС-эй Улаан-Үдэ хотын Советскэ райкомой пленум боложо, энэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Районно партийна организацида партийна документнүүдые һэлгэлгын хэр ябажа байһан тухай элидхэл КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Булдаев хэбэ.

Энэ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ райкомой гэшүүд, предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнар эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Мүн энэ пленум дээрэ КПСС-эй Советскэ райкомой бюрогой 1974 оной нэгэдэхи кварталда хэһэн ажал хүдэлмэри тухай партиин райкомой секретарь П. И. Кузнецов мэдээсэл хээ.

Манай корр.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой судна хабсаралгын цехэй комсомол-залуушуулай бригада эрхим ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Тус бригада үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7 болотор сүм дүүргэһэн бэлэй. Гэхэтэй хамта бригадын 6 хүн табан жэлэй дүүрэтэр сугтаа хүдэлхэбди, шанар һайтай продукци үйлэдбэрилэн гаргахабди гэһэн үүсхэл гарганхай. Бригадын гэшүүд бултадаа 16-дахи ГПТУ дүүргэһэн, бултадаа Совет Арминн зэргэдэ алба хэжэ ерэһээр, нэгэл цехтээ ажаллана. Мүнөө юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоод, тус бригадын гэшүүд үдэр бүриингөө даабарине 120 процент дүүргээ.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) бригадир Н. А. Корытов, комсомолшууд М. Болтенков, Н. Шнайдер, А. Зайцев, Ю. Макаров, Т. Назимов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛБЭ

Хамниин совхозой хоёрдохи отделениин эхэ хонидой отарануудай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр Захааминай аймагай бүхы ажахынуудай хонишодой дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн юм. Аймагай совхозуудай хонишод юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, хонин һүрэгэй тоо олошоруулха, нооһо хайшалха даабарияа үлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Эндэхи СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой хонишод түл абалгаяа дүүргэжэ байна. Ажахын хонишодой дундаһаа Һама-Цырен Тапхаевич Тапхаев эршэтэ ажалаараа онсо шалгараба. Энэ нүхэр КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Тиигээд хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Тэрэнэй ажалладаг отарын 401 эхэ хонинһоо мүнөө 405 хурьган абтанхай. Нэгэшье хурьган гарзада ороогүй.

— Һама-Цырен Тапхаевич ажахымнай бэрхэ хонишодой нэгэн юм. Энэ жэлэй хурьга абалгые амжалтатай дүүргээ. Эхэ хонидынь хүсэ шадалаар яһала һайн, хурьгадынь өөдэргэн. Үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ арга боломжотой, — гээд совхозой директор Р. Л. Бандеев хөөрэнэ.

Манай корр.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

СССР-эй ЗАМ ХАРИЛСААНАЙ МИНИСТЕРСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭД. ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1973 оной түсэбүүдые ба абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ амжалта түйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Арсентьев Федор Степановичые—Улаан-Үдын дохёо дамжуулгын ба хэлхеэ холбооной дистанциин монтер.

Бажина Пелагея Тимофеевнае — Улаан-Үдын түмэр замай отделениин столовын хүдэлмэрилэгшэ.

Березкин Анатолий Павловичые — Улаан-Үдын локомотивно-депогой машинист.

Берникова Мария Евстифоровнае — Улаан-Үдын түмэр замай отделениин магазинай наймаалагша.

Беспрозванных Анна Сергеевнае — Улаан-Үдын станциин дежурна.

Болдонов Леонид Ларионовичые — КПСС-эй Улаан-Үдын Железнодорожно райкомой секретарь.

Булаева Антонина Кузьминичнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой шалгагша.

Быков Александр Григорьевичые —Мысовойн замай дистанциин оператор.

Веселова Елизавета Андреевнае — Улаан-Үдын вагонно депогой бригадир.

Дульский Дмитрий Матвеевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Ерыгин Владимир Константиновичые — Зүүн Сибириин түмэр замай 56-дахи замай машинна станциин кранай машинист.

Зык Петр Никоноровичые —Улаан-Үдын локомотивно депогой токарь.

Зыкова Галина Николаевнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой сэбэрлэгшэ.

Иванникова Ираида Владимировнае — Тальцы станциин начальник.

Иванов Борис Дмитриевичые — Галуута нуурай локомотивна депогой токарь.

Карташев Федор Епифановичые — Улаан-Үдын дохёо дамжуулгын ба хэлхеэ холбооной дистанциин монтер.

Ковшина Зоя Ниловнае—Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн.

Кострыкина Анастасия Антоновнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой шэрдэгшэ.

Кравцов Амвросий Михайловичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Красиков Борис Степановичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой булад шудхагшын туһалагша.

Кривошеев Афанасий Михайловичые — Улаан-Үдын граждан барилгануудай дистанциин шэлшэн.

Ламажапов Владимир Ламажаповичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой модо отологшодой бригадир.

Ламакин Кузьма Дмитриевичые — Мысовойн электрын элшэ хүсөөр хангалгын участогай электромонтер.

Матюхин Владимир Петровичые — Улаан-Үдын локомитив-вагон заһабарилгын заводой модошо дархан.

Мохоченко Тамара Яковлевнае — Горхоной замай дистанциин монтер.

Назимова Тамара Фёдоровнае — Улаан-Үдэ городой Железнодорожно районой ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Постников Николай Николаевичые — Улаан-Үдын электрын элшэ хүсөөр хангалгын участогай электромонтер.

Почерней Георгий Георгиевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Продайвода Владимир Матвеевичые — Улаан-Үдын граждан барилгануудай дистанциин мастер.

Родионов Никандр Семеновичые — Түмэр замай харуулай таһагай Улаан-Үдын отрядай хүдэлмэрилэгшэ.

Синельников Николай Григорьевичые — Сэлэнгын замай дистанциин оператор.

Скурихин Владимир Селиверстовичые — Слюдянкын дохёо дамжуулгын ба хэлхеэ холбооной дистанциин монтер.

Степанов Николай Ивановичые — Зүүн Сибириин түмэр замай 2-дохи барилгын управлениин электромонтер.

Судаков Александр Константиновичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Ушаков Владислав Леонидовичые — Гусиноозёрскын дохёо дамжуулгын ба хэлхеэ холбооной дистанциин монтер.

Ушаков Николай Иннокентьевичые — Мысовая станциин узелай парткомой секретарь.

Филатов Василий Демьяновичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Фирсова Анна Васильевнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой модошо дархан.

Халилова Сания Мусалиновнае — Гусиноозёрскын замай дистанциин зам шалгагша.

Челмодеев Виктор Петровичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электрослесарь.

Чмелев Сергей Тарасовичые — Улаан-Үдын түмэр замай отделениин таһагай начальник.

(Эхиниинь мартын 30-най номерто. Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ЛЕКТОРНҮҮД ХҮДӨӨ ГАРАБА

КПСС-эй Буряадай обком пропагандистнуудай бүлэгүүдые эмхидхэжэ, республикын аймагуудта гаргаба, Эдэнэр шэнэ газар ашаглаһаар 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Алма-Ата хотодо болоһон баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ ажалшадта тайлбарилжа үгэхэеэ хүдөө гараба.

Улаан-Үдэ городой дээдэ һургуулиин эрдэмтэд-багшанар, партийна, совет, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, министрнүүд, Буряадай филиалай эрдэмтэд, «Знание» бүлгэмэй гэшүүд хамтадаа 50 гаран хүн эдэ бүлэгүүдтэ оробо. Зүүн-Сибириин технологическа институдай доцент В. К. Дырхеев, Буряадай филиалай эрдэмтэн, экономикын эрдэмэй кандидат Б. М. Балданов, Буряадай филиалай эрдэмтэн, түүхын эрдэмэй кандидат Ш. Б. Чимитдоржиев, Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент К. М. Елисеев, Зүүн-Сибириин технологическа институдай доцент Н. П. Мараев, Зүүн-Сибириин культурын институдай багша Л. Г. Орлов болон бусад эдэнэй дунда бии.

С. В. ИЛЬЮШИН.

ИЛЬЮШИНЭЙ САМОЛЁДУУД НИИДЭНЭ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеэр Ил-2 түхэлэй штурмовигуудые тон олоор бүтээгдэдэг байгаа: 40 мянга гаран нимэ машина бүтээгдэһэн түүхэтэй. Мүнөө Аэрофлот пассажирнуудай хахад шахуунь «Ил» түхэлэй самолёдуудаар зөөнэ.

Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, академик Сергей Владимирович Ильюшин мартын 31-дэ 80 наһа болобо. Элитэ ехэ авиаконструкторай түрэһэн үдэр эмхидхэһэн конструкторска бюрогой 40 жэлэй ойтой тудалдаа.

Ильюшинэй хүтэлбэрилдэг коллектив инженернэ, эрдэм техникын гол шухала шиидхэлнүүдые шэнэ ёһоор шиидхэдэг байһаараа шалгардаг. Олон тоото заводуудтай нягта харилсаа холбоо тогтоожо, авиационно эрдэм наукын һүүлэй түйлалтануудые шадамараар хэрэглэн, эрхим шанартай машинануудые бүтээхээр эрмэлзэжэ байдаг юм.

Академик Ильюшин зохёон байгуулхы эдэбхитэй, гайхамшаг коллектив хүмүүжүүлээ. Эдэнэй бүтээһэн самолеудууд олон арбаад жэлэй турша соо совет авиационно техникые нэрэтэй солотойгоор түлөөлнэ.

Сергей Владимирович — Вологда шадар ажаһууһан таряашанай хүбүүн — ажаллажа хоолойгоо тэжээхын тула 1910 ондо Петербургда ерэжэ, дары түргөөр аэродром болгогдоһон Коломяжска ипподром дээрэ хүдэлжэ эхилээ һэн. Уданшьегүй эндэ Россида түрүүшын «авиационно недели» үнгэргэгдэһэн байгаа. 1916 онһоо Ильюшин авиамеханик, 1917 ондо летчик болоһон юм. Агаарай-сэрэгэй инженернэ академиие 1926 ондо дүүргэжэ, конструктор болоо һэн.

Ильюшинэй зохёохы ажал ябуулга гурбан түрэлэй — штурмовой, бомбардировочно, пассажирска — авиациин хүгжэлгэтэй нягта холбоотой юм. Холын зайда ниидэдэг хоёр мотоортой, ДБ-3 түхэлэй бомбардировщик (1935 он) Ильюшинэй үргэнөөр мэдээжэ болоһон самолет юм. Хожомоо энэ самолет Ил-4 гэжэ нэрлэгдээ бэлэй. 1936—1939 онуудта летчик-туршагша Владимир Коккинаки энэ машинаар авиационно хэдэ хэдэн дэлхэйн рекорд тогтооһон байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхиндэ, 1949 оной августын 7-до совет далайн летчигууд Ил-4 түхэлэй самоледоор Берлин хотые түрүүлэн бомболоо һэн.

Ил-2 түхэлэй штурмовик (1938 он) Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан самоледуудай дунда хүндэтэй һуури эзэлнэ. Энээниие хуяг дуулгата «ниидэжэ ябадаг танк» гэжэ нэрлэдэг һэн. Энэ самолет олон бомбо тээхэһээ гадна, таарамжатайгаар тодхон табигдаһан ехэ буунуудтай байгаа. Тиихэ үедэ нимэ самолет дэлхэйн нэгэшье орондо үгы һэн.

Ил-2 түхэлэй самолет ракетнэ һомоор буудаха дүрбэһөө найма хүрэтэр түхеэрэлгэтэй байгаа. Эдэнь мүнөөнэй «агаар-агаар» гэһэн ракетэдэ адлирхуу.

Генеральна конструкторай, тэрэнэй туһалагшадэй холын хараа бодолтой байһые дайнай түрүүшын жэл элирхэйлэн гэршэлээ һэн. Дайнай жэлнүүдтэ Совет Арми Ил-2, Ил-4 түхэлэй самоледуудые хэрэглэһэн байгаа.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай орон дотор, мүн хилын саанашье авиационно шэнэ түхэлэй мотоорнуудые — турбореактивна двигательнүүдые бүтээхын тула эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилээ һэн. Тиигэжэ реактивна авиациин үе саг оршон ерэһэн байна. Һүбэлгэн бэдэрэлгэ хэһэнэй, авиационно техникын ерээдүйе дүтэлүүлхэ эрмэлзэлгэ гаргаһанай ашаар 1946 ондо Ильюшин турбореактивна дүрбэн двигательтэй Ил-22 түхэлэй бомбардировщик бүтээһэн юм.

Энэ самоледой туршалга һайнаар гарахадань, турбореактивна хоёр двигательтэй Ил-28 түхэлэй реактивна фронтовой бомбардировщик бүтээгээ һэн. Энэ бомбардировщик 10 мянган метр үндэр дээгүүр часай 900 километр түргөөр ниидэдэг байгаа. Тэрэ буунгүй, 2400 километр ниидэжэ шадаха байгаа бшуу. Энэ машиные жолоодоходо хүнгэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэшь Ильюшин амгалан байдалай самоледуудые бүтээхэ тухай ехэтэ бодомжолдог байгаа. Пассажирнуудые зөөдэг нимэ самоледууд найдамтай һайн, үнэгүй байха ёһотой. Поршеньто хоёр мотоортой Ил-12 түхэлэй самолет 1946 онһоо бүтээн гаргагдажа эхилһэн юм. Ил-12 түхэлэй самолет часай 320 километр түргөөр аяар 2200 километр холо ниидэжэ шадаха байгаа. Удаань бүри хүсэтэ мотоортой, һайжаруулагдаһан далитай, фюзеляжтай, түхеэрэлгэтэй Ил-14 түхэлэй самолёт бүтээгдээ һэн. Ил-14 түхэлэй самолёт 36 хүниие һуулгадаг.

Академик Ильюшинэй хүтэлбэрилгэ доро бүтээгдэһэн турбовинтовой дүрбэн двигательтэй Ил-18, турбореактивна дүрбэн двигательтэй Ил-62 түхэлэй пассажирска самолёдууд Советскэ Союзые түрүү авиацитай оронуудай нэгэн болгоһон байна. Ил-18 түхэлэй самолёт 1958 ондо Аэрофлодто бии болоо һэн. Тэрэ буунгүй ниидэжэ, 90-һээ 110 хүрэтэр пассажирые 3700 километртэ абаашаха аргатай. Энэ самолёт часай 650 километр түргөөр ниидэдэг юм.

Ил-18 түхэлэй самолёдой бүтээгдэһэнһээ хойшо үнгэрһэн табан жэлэй турша соо авиационно эрдэм наукада түйлай ехэ хүгжэлтэ түйлагдаа. Центральна аэрогидродинамическа институтда (ЦАГИ) самолёдуудай далиие ондоогоор, бүри һайнаар бүтээхэ шэнэ арганууд зохёогдоно. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, түбинүүд хоорондын агаарай онгосо — Ил-62 түхэлэй самолёт бүтээгдээ һэн.

Энэ машина Ил-18 түхэлэй самолёдһоо аяар 200 шахуу километр түргөөр ниидэдэг. Тэрэ бүри олон хүниие һуулгажа, холын газарта хүргэдэг юм. Ил-62 түхэлэй самолёт бата бэхи байһаараа шалгарна. Дүрбэн двигателинь фюзеляжай һүүл таладань табигданхай. Тиимэһээ пассажирска салониинь уужам, шууяа багатай.

Һайжаруулагдаһан Ил-62М түхэлэй самолёт 1974 ондо ашаглалгада үгтөө. Энэ самолёт Аэрофлодой арга боломжонуудые улам үргэдхэжэ, олон пассажирнуудые зөөхэ байна.

Мүнөө Сергей Владимировича Ильюшинэй хүтэлбэрилдэг суута конструкторска бюро номин хүхэ огторгойгоор дүүлин ниидэхэ мантан томо онгосо — 350 хүнэй һууритай Ил-86 түхэлэй аэробус зохёон бүтээжэ байна.

Генеральна авиаконструктор С. В. Ильюшинэй ажал хүдэлмэриие Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. Тэрэ Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинскэ шангай лауреат, академик юм.

Георгий СВИЩЕВ,
СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент. (АПН)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ил-86 түхэлэй шэнэ самолёт-аэробусой дүрсэ.

ТАСС-ай фотохронико.

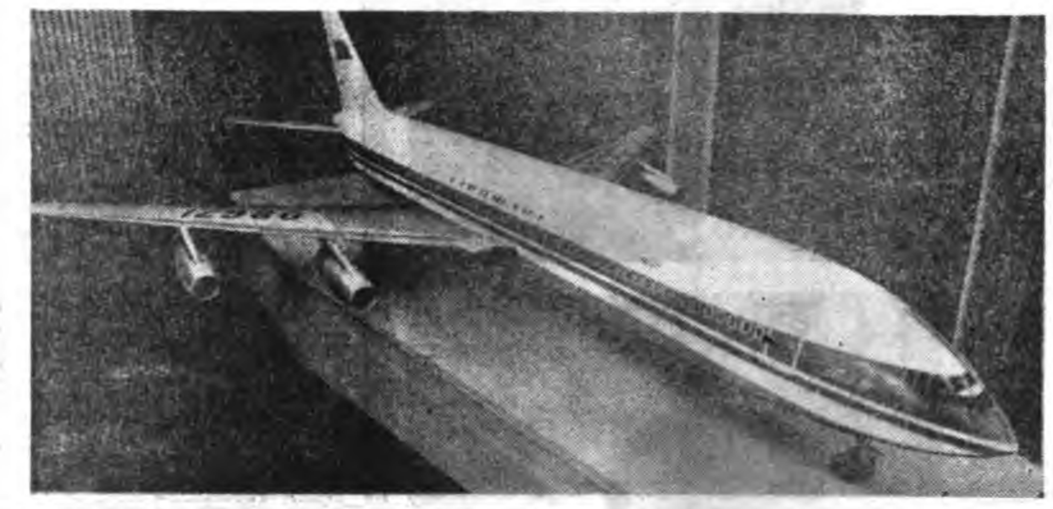

ШЭНЭ ХУБИ ЗАЯАН

Цахура гэжэ арад үндэһэтэн зургаан мянган хүн Азербайджанда ажаһуудаг юм. Эдэнэр олон зуун жэлэй урда булимтарагшадта хашагдан, үрэжэлтэ газараа орхижо, Кавказай хада хангилнуудта нютагжаха баатай болоһон байгаа. Эдэнэр нүүдэл мал ажал эрхилдэг заншалтай байһан. Эрэшүүлынь намарһаа хабар болотор мал адуулдаг. Эхэнэрнүүдынь тосхондоо үлөөд гэрэйнгээ хүдэлмэри хэдэг, нооһо сэбэрлэдэг, хубсаһа хунар ба бусад хэрэгсэл нэхэдэг һэн.

Он жэлнүүдшье удаа дараалан үнгэрөө. Азербайджанда совет засаг тогтоод, эндэ шэнэ байдал мандажа, шэнэ түрүү ёһоной ажахы эмхидхэгдээ. Гэхэ зуура, цахуранууд хадаһаа гол тээшэ голһоо хада хабсагай өөдэ нүүдэг зандаа байгаа. Тиин хуушанайнь заншал шэнэ байдалай дэлгэрэлгэдэ һаад хэдэг болобо.

Саашанхи хуби заяан тухайдаа гансашье цахурануудай, шабшан бодохын хажуугаар, республикын правительство энэ бага арадай ажабайдалда хабаатай асуудалда анхаралаа хандуулһан байна.

Хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада, Совет гүрэн Кавказай хада ууланудай хормойдохи тала дайдые уһалха, элдүүрилхэ хэмжээ ябуулга хараалан бэелүүлжэ эхилээ бэлэй. Гэхэтэй хамта, тэндэ шэнэ тосхон түрүүшээр байрын хэдэн арбаад гэр, кинотеатр, магазинууд бодожо эхилээ һэн. 110 наһатай Нуру Гасанов, тэрэнэй үхибүүд болон ашанар — бултадаа 15 хүн — эгээн түрүүлэн эндэ һууриржан түбхинэһэн юм. Шэнэ тосхоноо Сувагиль — минии газар гэжэ нэрлэһэн байгаа.

Эндэ нүүжэ ерэһэн цахурай бүлэ бухэнэй бүхы гаргашые гүрэн түлэһэн, гэр байрануудые бариха мүнгэ үгэһэн, барилга хэхэ, саад тариха газар түсхайлан үгэһэн байна.

Хадын зоп шэнэ газарта нютагжахадаа, ямар ашаг туһада хүртөөб?

Нэгэдэхеэр, ажабайдалынь үнэхөөрөө баян дэлгэр болоо. Үрэжэлтэ газар эдлэдэг болоһоной ашаар ажахынь олзо оршонь хоёр дахин нэмээ, Тиихэтэй хамта колхознигуудай олзо доход дээшэлээ гэжэ колхоздонь ошоходоо мэдээ һэм. Сувагильцууд хонидһоо гадна, мүн эбэртэ бодо мал үдхэжэ эхилээ. Уһалагдадаг газарһаа жэмэсэй, овощой, тамхинай баян ургаса абана.

Хоёрдохёор, социальна ехэ хубилалта болонхой. Шэнэ байдалай ашаар колхознигуудай ажал нилээд хүнгэн, үрэ ехэтэй болоо.

Сувагиль — цахурай дүрбэн тосхоной нэгэн юм. Хада уулануудта үшөө 500 бүлэ үлэнхэй. Гэбэшье тэдэниие 1975 ондо шэнэ тосхондо нүүлгэжэ дүүргэхээр хараална.

Гэхэтэй хамта хадаһаа үрэжэлтэ тала дайдада бууһан энэ арад үндэһэтэн өөһэдынгөө эгээн һайн ёһо заншалнуудые сахижа үргэлжэлнэ. Цахура эхэнэрнүүд яларма гоё хубсаһаа үмдэдэг зандаа. Залуушуулынь национальна хатар, дуу, спортоор һонирходог.

ВАХИД ДЖАФАРОВ,
АПН-эй корреспондент.
Баку.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Ажалшадай эрилтые хүсэд ...наар хангаха талаар ...ан-Үдын гортопой хүдэл...ришэд һүүлэй сагта ни... ехэ ажал хэһэн байна. ...н зоной захилаар түлеэн ...ань буулгагдадаг болон... Вагонуудһаа модо буул... машина, тракторнууд... түлеэ ашаалха ажал сүм ...жоруулагдаһан байха ... Шулуутайн, Хандага...н леспромхозууд түсэбэй ...ор хараалагдаһан модо ... болзор соонь эльгээжэ ...даг. Гортопой, леспром...удай коллективүүд дун... нягта холбоо барисаатай ...онхой. Түмэр замаар аса...даһан модон саг дары ...эдбэрилэгдэжэ, хэрэглэг...тэ эльгээгдэнэ.

...һүүлэй хоёр жэл соо ...ан-Үдын гортопой кол...тив һара бүриингөө даа... үлүүлэн дүүргэдэг бо...лой. Эдэнэр Буряадай ...шын управлениин кол...тивүүдэй дунда дэлгэрһэн ...алис мүрысөөндэ хэдэн ... илажа, дамжуулгын ... тугаар шагнагдаһан ...

... коллектив дүрбэдэхи, ...рхойлхы жэлдэ ажалша... эрилтые бүри һайнаар ... гэһэн хүсэл эрмэл...лээр дээшэлүүлэгдэ... социалис уялга абаад, ...сэжэ эхилһэн юм. П. В. ...ков, Т. И. Ткачев гэг... хүтэлбэрилдэг комп... бригадануудай коллективүүд мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Т. И. Ткачевой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив халаан бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгарна. Эдэнэр 8 часайнгаа хүдэлмэри 7 час соо дүүргэнэ. Эдэнэй дүй дүршэлые халан абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар хүдэлнэ. Эндэ ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүн үгы. Тиимэһээл модо отолхо һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи квартал соо 17,8 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, ажалшадта худалдаха даабаряа мартын 15-да дүүргээд, түсэбһөө гадуур 2400 кубометр түлеэ худалдаа. Энэнь үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 1,2 процентээр ехэ байха юм. Гортопой хүдэлмэришэд март һарын дүүрэтэр үшөө 2 мянган кубометр түлеэ ажалшадай газаа оруулжа үгэхөөр шиидээд, эршэмтэй шангаар хүдэлнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: комплексно бригадын бригадир Т. И. Ткачев, модо отологшо А. Е. Разуваев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото-зурагууд.

ХҮСЭ ШАДАЛАА ТУРШАБА

Хэжэнгын аймагай түбэй нэгэдэхи дунда һургуулида тон һонирхолтой үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Ахалагша классуудай арбан найман һурагшанар «А ну-ка, парни!» гэһэн конкурсдо хабаадалсажа, хаба шадалаа туршаа.

Һаяхан ашаглалгада үгтэһэн һургуулиин гэрэлтэй, томо спортзал соо энэ конкурс болоо юм. Нэн түрүүн бүхэ барилдагаар мүрысэжэ, һүүлдэнь СССР-эй түүхэ хэр һайн мэдэхэ байһанаа хүн бүхэн харуулаа. Удаань штанга үргэлгөөр мүрысөөн болоо, мүн автомат задалжа, һөөргэнь суглуулжа, хүбүүд шадабаряа харуулба.

Энээнэй һүүлдэ һурагшад таба дахин ялын бүмбэгэ сохижо, футбол наадаха шадабаряа харуулаа. Нэгэ бага амарһанайнгаа һүүлдэ мүрысөөндэ хабаадагшад физикээр асуудалнуудта харюусажа, задачануудые бодоо.

Дүн гаргахын урда классуудай суглуулагдамал командануд канат таталгаар мүрысэһэн байна.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада, 9-дэхи «г» классай һурагша Сергей Гатилов илажа гараһан байба.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

САГЫЕ АХИГШАД

СОФИ. 1974 ониие эршэтэ ажалай жэл болгохо талаар БКП-гэй ЦК-гай, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй болон Профессиональна Союзуудай Центральна Соведэй гаргаһан уряае барилгашад халуунаар дэмжэн угтаба. «Промышленна барилга» гэһэн гүрэнэй нэгэдэлэй коллектив илангаяа эдэбхитэйгээр энэ мүрысөөндэ оролсоо. Девнэдэ химическэ заводуудые барилгада, Бургасай нефтехимиин комбинадые үргэдхэлгэдэ тус коллектив гол хүдэлмэри дүүргэдэг юм.

НРБ-гэй Социалис Ажалай Герой Христо Чорбаджиевай хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай комплексно бригада эршэтэ ажалаараа нэгэдэлдээ суурхадаг. Христо Чорбаджиев нүхэдтэйгөө хамта түсэбтэ табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар оронойнгоо бүхы ажалшадта хандаа. Энэ хандалгань орон дотор халуунаар дэмжэгдэжэ, мүрысөөн бүри эршэтэйгээр дэлгэрбэ. Христо Чорбаджиевай хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ. Механизаторнууд табан жэлэйнгээ түсэбые майн һүүл — июниин эхеэр дүүргэхэ юм.

БААТАРШАЛГАНЬ МАРТАГДААГҮЙ

ПРАГА. Словакиин Нитрэ хотодо дүтэхэнэ оршодог Скицов тосхониие Партизануудай тосхон гэжэ нэрлэдэг. Энэ нютагта ажаһуугшад бултадаа словагуудай национальна восстанида, Эхэ ороноо фашизмһаа сүлөөлхын түлөө партизан тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

29 жэлэй саада тээ — Совет Армиин Словакиин энэ райондо хүрэжэ ерэхын урда тээхэнэ — гитлеровецүүд словак партизануудай эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһанда үһөөгөө абаха гэжэ скицовецүүдые хюдаһан, бүхы байра байшангыень һандаргажа галдаһан юм.

Скицовэй хүн зон сүлөөлэгдэһэнэйнгөө һүүлээр тосхоноо бүхы оронойнгоо туһаламжаар һэргээн бодхооһон байна. 300 шэнэ һаруул гэр, уужам һургуули, хүдөөгэй национальна комитедэй байшан тэдэнэр бодхоогоо.

Тэдэ мартагдашагүй үдэрнүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан ехэ митинг һаяхан эндэ болоһон байна. Кляци Острый-Грунь гэжэ хоёр партизан тосхонойхид энэ митингдэ хабаадаба. Эдэ тосхондо ажаһуугшадые гитлеровецүүд хюдаһан байгаа. Малгайдаа табан хушуута одотой сэрэгшэдэй эрхэ сүлөө асархада, тосхон үнэһэн тоброг cooһоо дахин һэргээн бодхоогдожо, шэнэ байдалтай болоһон түүхэтэй.

«ВИДЕОТОНОЙ» ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР

БУДАПЕШТ. Секешфехервар хотодохи радио болон телевизионно аппаратура бүтээн гаргадаг «Видеотон» заводой продукци гансал Венгридэ бэшэ, хилын саагуур суурхадаг болоо. Орон дотор бүтээн гаргагдадаг тоолон тодорхойлолгын техникын 70 процентнь энэ заводто үйлэдбэрилэгдэдэг байһан ушар ороной экономикодо ямар удха шанартайень гэршэлнэ. Заводой хүгжэлтэ ба тэрэнэй үргэдхэлгэдэ социалис оронуудай нимэ продукци гаргадаг предприятинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тиигэжэ Советскэ Союзһаа — суранзата лентэнүүд, Чехословакиһаа барлан бэшэдэг түхеэрэлгэнүүд асарагдадаг, харин үйлэдбэрилгые хүтэлбэрилхэ элдэб асуудалнуудые шиидхэхэдэнь ГДР-эй мэргэжэлтэд туһалдаг байна.

Һүүлэй үедэ завод шэнэ продукци — автомашинануудай радиоприемнигуудые гаргадаг болобо. Ганса энэ жэлдэ завод СЭВ-эй гэшүүн оронуудта 120 мянган нимэ радиоприемник худалдаха юм.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон-телеграф-радио

БУДАПЕШТ

Будапештдэ уулзалга болобо

ТАСС

Советскэ Союзай Маршал, Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй главна командалагша И. И. Якубовский түрүүтэй Варшавска договорто хабаадаг гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Сэрэгэй Соведэй гэшүүдтэй ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар мартын 29-дэ уулзаба.

МТИ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн энэ хөөрэлдөөндэ ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фок, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй оборонын министр генерал-полковник Л. Цинеге хабаадалсаба.

КАМПАЛА

Президент — генштабай начальник

ТАСС

Угандын президент Иди Амин гэгшэ армиин генеральна штабай начальнигай үүргануудые бэедээ даажа ...лба. Оборонын министрэй, Угандын армиин главна командалагшын уялга дүүргэдэг Иди Амин энээн тухай Кампалада байдаг мотомеханизированнэ полкын парад дээрэ мэдүүлһэн байна.

ДАМАСК

Хорото ааша гаргаһаар

ТАСС

САР-ай сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын мэдээсэлэй ёһоор, Сириин ба Израилиин дайгаа болюулхын хилэ шадарай элдэб ...постогуудта Израилиин сэрэгүүд өөһэдынгөө байдалые һайжаруулха гэһэн һэдэлгэ ...ин гаргаба. Израилиин сэрэгэйхидэй һүйдхэлтэ ябуулгын эсэстэ болоһон үхэр буугай буудалдаан мартын 28-най бүхэли үдэр соо үргэлжэлөө. Сириин артиллери дайсадай хэдэн танкнуудые, бронетранспортернуудые үгы хээ.

БУДАПЕШТ

Веногуудые табиба

ТАСС

Венгриин Совет Республикын соносхогдоһоор 55 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй главна командалагша, Советскэ Союзай Маршал И. И. Якубовский түрүүтэй Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Сэрэгэй соведэй гэшүүд Венгриин Совет Республикын хүндэлэлдэ бодхоогдоһон монументдэ мартын 29-дэ веногуудые табиба. ВНР-эй оборонын министр генерал-полковник Л. Цинеге болон Венгриин Арадай армиин генералитедэй түлөөлэгшэд энэ ёһололдо хабаадалсаһан байна.

УЛААН-БААТАР

ЦИРКНҮҮДЭЙ ХАРИЛСААН

ТАСС

Совет циркын артистнууд һарын турша соо Монгол орондо айлшалжа, бэлиг шадабаряа харуулба. 70 мянга гаран хүн циркдэ ерэжэ, һонирхон хараһан байна. Хоёр ороной артистнуудай циркын программануудые бэлдэхээр хараалһан МНР-эй, Советскэ Союзай гүрэнэй циркнүүдэй хоорондын харилсаа холбооной протоколдо һаяхан гар табигдаа.

БУДАПЕШТ

Барилга үргэнөөр хэгдэнэ

ТАСС

Гэр байра үргэнөөр бариха тухай 1960 ондо абтаһан программа Венгридэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ программын үндэһөөр 1975 он болотор 1 миллион тухай байра ашаглалгада оруулагдаха юм.

Жэл бүри Венгриин Арадай Республикада байрын гэрнүүдэй шэнэ кварталнууд урган бодоно, магазинууд, коммунальна хангалгын предприятинууд, һургуулинууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд баригдана, паркнууд бии болгогдоно. Байгша ондо орон дотор 85 мянгаһаа үлүү бүлэ шэнэ байрада нүүжэ орохо.

Гэр барилгын комбинадуудые һэльбэн шэнэлэлгэдэ, бодхоолгодо мүнгэ ехээр һомолһоной, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар барилгын хүдэлмэри нимэ үргэн далайсатай болоо. Энэ жэлдэ ВНР-тэ гэр байра барилга хүгжөөлгэдэ 15 миллиард форинт һомологдоһой.

ДЕЛИ

АША ҮРЭТЭЙ ХАРИЛСААН

ТАСС

Бэеэ дааһан байдалтай болоһонһоо хойшо Инди фармацевтическэ промышленность хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые түйлаа.

Индиин элитэ мэдээжэ экономист М. П. Саксена ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, 1961 ондо эмхидхэн байгуулагдаһан «Индиан драгс энд фармасьютикалс» гэжэ гүрэнэй корпорациин предприятинууд фармацевтическэ продукциин нилээд ехэ хубиень үйлэдбэрилэн гаргана гэжэ тэмдэглэбэ.

Мадрастахи хирургическа инструментнүүдэй завод, Хайдарабадтахи медицинскэ препарадуудай завод, Ришикештэхи эм дом үйлэдбэрилэн гаргадаг завод энэ корпорацида ороно. 1959 оной май һарада баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр Советскэ Союз медицинын мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдээр эдэ предприятинуудые хангаһан байна. Мүнөө эм домуудай үнэ сэн хямдаржа, үргэн ниитэ арад зоной худалдажа абахадань, таарамжатай болоо.

Фармацевтикын талаар Индиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан амжалтатайгаар, аша үрэтэйгөөр хүгжэжэ байна гээд М. П. Саксена хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

БОНН

Худалдаа наймаан үргэдэнэ

ТАСС

Германиин Федеративна Республикын ба социалис оронуудай хоорондо худалдаа наймаан улам үргэдэжэ, 1973 ондо 17,4 миллиард маркда хүрэһэн байна гэжэ «Рейнише пост» газетэ мэдээсэнэ. Тиихэдэ социалис оронуудһаа нилээд ехэ юумэ худалдажа абанабди. Нёдондо жэл социалис оронуудтай худалдаа наймаа хэлгын хэмжээн 2,3 миллиард маркаар дээшэлжэ, 6,6 миллиард маркда хүрэһэн байна.

ЛОНДОН

Албанай хэрэгээр ошохо болобо

ТАСС

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Жобертэй хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Дж. Каллаген апрелиин 8-да Париж ошохо гээд Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство соносхоо.

Нютагай адаглагшадай һанамжын ёһоор, Парижда болохо хөөрэлдөөнүүдэй үедэ «юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн оронуудта хабаатай асуудалнуудһаа гадна, «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай ба США-гай хоорондохи харилсаае зүбшэн хэлсэхэ юм.

БАНГКОК

США-ГАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Энэ жэлэй май һараһаа Таиландда байдаг сэрэгүүдээ 8 мянган хүнүүдээр хорохо, 35 мянган байһыень 27 мянга болгохо гэһэн шиидхэбэри Холбоото Штадууд баталан абаба. Таиландын премьер-министртэй Америкын элшэн сайдай уулзаһанай һүүлээр Бангкокто байдаг США-гай посольствын түлөөлэгшэ энээн тухай соносхоо.

Энэ оронһоо Америкын сэрэгүүдые түргөөр гаргаха гэһэн эрилтэ табиһаар Таиландын олониитэ үнинэй юм. Энэ ороной газар дээрэ США-гай агаарай-сэрэгэй томо баазанууд оршодог. Бии байгаа хэлсээнүүдые хазагайруулан, эдэ баазануудһаа Америкын сэрэгэй самоледууд Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын газар дээгүүр мүнөө болотор тагнуулай ниидэлгэ хэжэ байһаар.

ГААГА

КОНКУРСЫН ДҮНГҮҮД

ТАСС

Фотожурналистнуудай «Уорлд пресс-фото» гэжэ уласхоорондын конкурсын дүнгүүд Амстердамда соглолон соносхогдоо. Чилиин мэдэгдээгүй фотографой «С. Альендиин һүүлшын үдэр» гэһэн фото-зурагые жюри жэлэй эрхим һайн зураг гэжэ нэгэн дугаар мэдэрбэ. Тэрэ конкурсын үндэр дээдын шагналда — «Гран-При» гэжэ шагналда хүртөө.

Чилиин президентын һамган Ортенсия Бусси Де Альендиин фотопортрет жюриин бага алтан медальда хүртөө. «Советская культура» газетын журналист А. Рубашкин энэ зураг буулгаһан байха юм.

Совет элитэ мэдээжэ хирург Н. Амосов тухай хэдэн зурагуудые буулгаһанайнь түлөө АПН-эй журналист М. Альпертдэ, «Ташха ондоо байдалтай» гэжэ зурагайнь түлөө АПН-эй журналист А. Лыскиндэ жюри мүнгэн медальнуудые барюулба.

38 оронһоо 600 гаран фотокорреспондент «Уорлд пресс-фото» гэжэ конкурсдо хабаадаа.

ПХЕНЬЯН

Агаарай дайда руу нэбтэрэн оробо

ТАСС

Мартын 27-до американ тагнуулай самолет үндэр дээгүүр ниидэжэ, Косон район шадараар КНДР-эй агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһон байна.

ЦТАК агентство энээн тухай мэдээсэхэдээ, КНДР-тэ эсэргүү сэрэгэй харата ябуулга США үшөө дахин хэбэ гээд тэмдэглээ.

САЯАНhАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЭСЭГЫН ЗҮРГӨӨР...

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой капитальна барилгын таhагай хүдэлмэришэд заводойнгоо коллективтэ байрын гэрнүүдые түргэн саг соо барижа үгэдэгөөрөө суурхадаг болоhoop үнинэй. Заводой барилгашадай дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа жэшээ харуулдаг ажалай ветеранууд олон юм. Константин Гаврилович Белоглазов тэдэнэй нэгэн болоно. Нүхэр Белоглазов барилгашанаар хүдэлжэ эхилhээр дүшэ гаран жэл боложо ябана. Залуу ябахадаа комсомолой путевкоор манай Улаан-Үдэ хотын барилга дээрэ Марийска АССР-hээ ерэhэн Константин Гаврилович заводой хүдэлмэришэдэй тосхон бодхоолсожо захалhан намтартай. Тэрэ гэхэhээ хойшо нүхэр Белоглазов хэды олон гэр байрануудые барилсаа гэжэ hананат? Тоологдошогүй олон гэхээр. Жэшээнь, гансахан үнгэрhэн жэлдэ тус таhагай барилгашад байрын 7900 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые ашаглалгада үгэhэн байна бшуу.

Мүнөө Константин Гаврилович өөрынгөө мэргэжэлдэ заводойнгоо барилгашадай зуунhaa дээшэ залуушуулые hурганхай. Тэдэнэй олонхидынь багшадаал адли үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоодо оролсожо, орденто заводойнгоо хүдэлмэришэдэй түбхинэхэ гэр байра бодхоолсожо, барилсажа ябана.

Ажалай ветеран гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн нүхэр Белоглазов үндэр наhатай боложо, амаралтада гарабашье, миин hууха дурагүй, ажалша бэрхэ хүн байhанаа харуулhан зандаа. Тэрэ хоёр жэлэй туршада барилгашадай бригада ударидажа, шефтээ абаhан Яруунын аймагай нэгэ колхоздо соёлой ордон барилсажа үгэhэн байна. Мүнөө ЛВРЗ-гэй барилгашад шефтээ абаhан колхоздоо шэнэ конторо барижа үгэхэ хүсэлэнтэй байhанаа мэдүүлhэн юм. Константин Гаврилович дахинаа барилгашадай бригада бүридхэнхэй, дулаан болохотой зэргэ тиишэ ошохоор түхеэржэ байнхай.

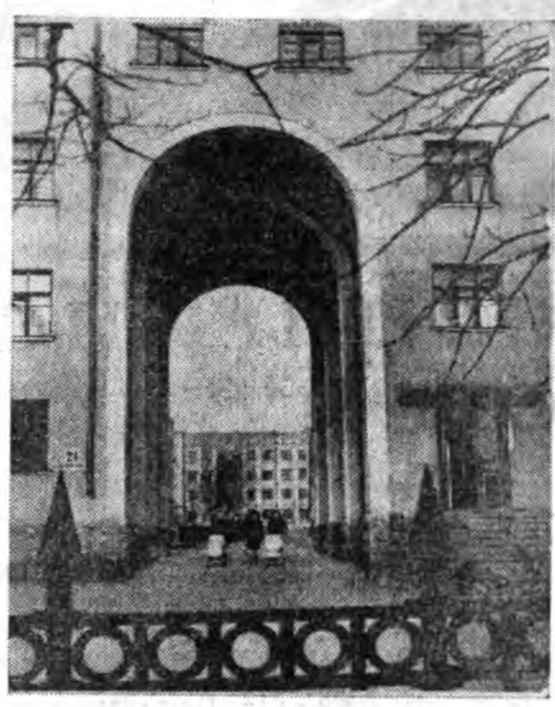

«Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан» гэhэн нэрэ зэргэтэй К. Г. Белоглазовай гэр бүлэдэ эсэгынгээ замаар барилгашан болоhон хүбүүд, басагад бии. Жэшээнь, ехэ басаган Надеждань мүнөө заводой капитальна барилгын таhагта инженерээр арбаад жэлэй туршада ажаллажа ябана. Александр хүбүүнинь сэрэгэй алба дүүргэhэнэй удаа барилгашан болонхой, заводойнгоо хүдэлмэришэдэй гэр байра барилсана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. К. Г. Белоглазов. 2. Хүндэтэ барилгашан Белоглазовай барилсаhан гэр харуулагдана. 3. Александр хүбүүнэйнь түрэ.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТАНГАРИГ ҮГЭБЭ

Баргажанай соёлой байшан соо аймагай түбэй ажалшадай түлөөлэгшэд, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд олоороо сугларжа, нийтын гурим сахигшадай тангариг үгэлгые баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэбэ.

Зал соо hуугшадай урда милициин хүдэлмэрилэгшэд жэрылдэн зогсобо. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой милициин таhагай начальник майор Иннокентий Ханхараевич Хартиков сцена дээрэ гаража, милициин хүдэлмэрилэгшэдэй тангариг үгэхөөр бэлэн байhан тухай КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Лев Будаевич Раднаевта элидхэбэ.

Амаршалгын богонихон үгэ соогоо нүхэр Раднаев совет милициин дайшалхы зам, үүргэ, зорилгонууд тухай тобшохоноор хэлээд, саашадаа ажалаа hайнаар ябуулхыень хүсэhэн байна.

Эгээн түрүүлэн майор Хартиков, политическэ талаар начальнигай орлогшо майор М. О. Алексеев тангаригай үгэнүүдые уншажа, гараа табиба. Удаань милициин хүдэлмэрилэгшэд нэгэ нэгээрээ сцена дээрэ гаража, түрэл партидаа, Эхэ орондоо, арад зондоо үнэн сэхэ байхаар тангаригаа үгэhэн байна. «Би, Советскэ Союзай эрхэтэн, дотоодын хэрэгүүдэй органуудта алба хэхэеэ ороходоо, нийтын гурим сахихын, совет хүнүүдэй амгалан байдал харахын, нийтын зөөри хамгаалхын түлөө тангаригаа үгэнэб, хэрэгтэй болболнь, ами наhaяа гамнахагүйб» гэhэн үгэнүүд зал соогуур соностоно.

Тангариг абагшадай олонхидынь эрхим ажал хэрэгүүдээрээ арад зоной дунда хүндэтэй болоhон милициин хүдэлмэрилэгшэд. Жэшээлхэдэ, мүрдэлгын таhагай инспектор капитан Логвиненко тухай хэдэн үгэ хэлэмээр. Тэрэ гэмтэ ябадал хэгшэдые богони болзор соо элирүүлжэ шададагаараа республика дотороо түрүү hууринуудай нэгые хэдэн жэлэй туршада эзэлнэ.

ОБХСС-эй ахалагша инспектор, капитан М. Демидов, участково инспектор, лейтенант В. Шагдуров, ахалагша лейтенантнууд М. Жиглов, А. Сангадиев болон бусад баhал үнэн сэхээр алба хэдэг нүхэд.

Аймагай милициин таhагай коллектив үнгэрhэн жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туйлаhан байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Милициин хүдэлмэрилэгшэд үдэр, hүнийе илгангүй, дайшалхы постдоо жагсажа, нийтын гурим сахихын түлөө оролдоо, хулиган ааша гаргадаг, архи уужа, олондо харша ябадал үүдхэдэг хүнүүдтэй шанга тэмсэл хээ. Иигэжэ милициин хүдэлмэрилэгшэдэй габшагай ажалай ашаар аймаг дотор гэмтэ ябадал хэхэ ушар үсөөрhэн байха юм.

Энээнийе гэршэлhэн баримта энэ үдэр бултанда мэдээжэ болоо. Юуб гэхэдэ, ү... жэлэй хоёрдохи хаха[...] циалис мүрысөөнэй ... Баргажанай аймагай ми[...] таhаг республика дотор[...] гэдэхи hуури эзэлжэ, ... дын хэрэгүүдэй минис[...] вын дамжуулгын Улаа[...] ба нэгэдэхи мүнгэн ... хүртөө бшуу.

Буряадай АССР-эй ... дын хэрэгүүдэй минис[...] вын түлөөлэгшэ, пол[...] В. И. Итыгилов тангари[...] гэтэйнь дашарамдуула[...] шалаад, нэрьемэ альга ... ган доро дамжуулгын ... туг тус коллективтэ ... hан байна. Ажалшадай ... дуудай аймагай Соведэй ... сэдхэхэ комитедэй түрү[...] И. Я. Сыщук мүн ... шалгын үгэ хэлээ.

Н. ГАЛДАНО[...]

УРАН ЗУРААШАДАЙ ХОЛБООНДО

Москвада «Зүүн зүгэй арадуудай урлан шэмэглэлгын искусство» гэhэн выставкэ hаяхан нээгдэбэ. Буряад ороноймнай уран hиилүүршэд, мүнгэшэ дархашуул В. Уризщенко, П Намсараев, М. Эрдынеев, М. Санжиев, С. Эрдынеев гэгшэд тус выставкэдэ ошожо, Зүүн зүгэй арадуудай уран бэлигтэнэй бүтээлнүүдтэй танилсахаяа, онол аргынь харахаяа мордобод. Эдэнэр мүн Оружейнэ палата, Москвадахи зүүн зүгэй арадуудай музей орожо хараха юм.

***

Ерэхэ намар Владивосток хотодо үнгэргэгдэхэ дүрбэдэхи зональна выставкэдэ хабаадалсахаар манай уран зураашад бэлдэжэ байнхай. Зураашадай мастерскойнуудта уран бүтээлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй. Мүн манай бүлэг зураашад «Горячие ключи» гэжэ газарта оршодог дача дээрэ байгаад, шэнэ шэнэ бүтээлнүүдые бэлдэжэ байна.

***

Буряадай АССР-эй уран зураашадай холбооной дэргэдэ эдир нарин дархашуулай hургуули нээгдэбэ. Дархашуул Дансорунов, Нохоров гэгшэдэй хүтэлбэри доро уран гартай эдиршүүл зэд, гуулин, алюмини дээрэ уран зураг дабтан урлажа hиилэжэ hураха юм. Урда сагай уран нарин мүнгэшэ дархашуулай дүй дүршэл эдиршүүлдэ дамжуулха зорилго hургуулиин урда табигдана.

Б. БАТОЕВ.

ҮНЭР БАЯН ЭХЭНЭ[...]

Дыбжид Бабасовна Гырылова Доодо-Ивалгын интернадта үхибүүдые хүмүүжүүлэгшээр арбаад жэлэй туршада ажаллажа ябана. Тэрэ мүнөө арбан үхибүүнэй эхэ юм.

Эхэ-Герой болоhон Дыбжид Бабасовнагай ехэ хүбүүн Сергей Ивалга тосхондохи линейно-техническэ участогта технигээр, Люба басаганиинь Ганзуринай найман жэлэй hургуулида багшаар хүдэлнэ. Хоёрдохи—Николай хүбүүниинь Совет Армида алба хэнэ. Василий хүбүүн Улааң-Үдын лесотехникумэй студент, нүгөөдэ — Люда, Володя, Боря, Юра хүүгэдынь hургуулида hуража байнхай. Эгээл заахануудынь — Слава Света хоёрынь хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Б. Гырылова Николай хүбүүнэйнгээ фото-зураг хаража байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ШЭНЭ НОМ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

Залуу поэт Владимир Липатов шүлэг бэшэжэ эхилhээр яhала үнинэй юм. Тэрэнэй шүлэгүүд республикын газетэ, журналнуудта толилогдодог, радиогоор дамжуулагдадаг юм. Тэрэнэй бэшэhэн шүлэгүүдэй «Вера» гэжэ ном хэдэн жэлэй урда тээ Буряадай номой хэблэлээр гаража, уншагшадай дунда тараагдаа hэн.

hаяхан нүхэр Липатов шүлэгүүдэй шэнэ ном бэшэжэ дүүргэбэ.

Буряадай Уран зохёолшодой холбоондо энэ номыень зүбшэн хэлсэлгэ hаяхан болоо. Уран зохёолшод Ц. Бадмаев, А. Шитов, К. Карнышев, М. Шиханов, Буряадай номой хэблэлэй редактор Н. Ильина, сэрэгшэ-поэт Д. Кулиняк, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ hургуулиин студент Е. Юшин гэгшэд шэнэ ном тухай hанамжануудаа хэлэжэ, hайн талыень, дутуу дундануудыень элирүүлэн тэмдэглэбэ.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ОЛОН КОМАНДА ЕРЭХЭНЬ

Бокс

Хэдэн жэлэй туршада боксоор «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөн республикымнай спортсменүүдэй дунда заншалта болобо гээшэ. Тиимэhээ жэл бүри үнгэргэгдэдэг энэ нааданда республикын арhан бэлэйн эзэдhээ гадна, аха дүү Монголой Арадай Республикын, союзна республикануудай, Россин Федерациин область, хизаарнуудай, автономито республикануудай суглуулагдамал команданууд ерэжэ, республикымнай боксын нааданда дуратайшуулда боксын hайн техникэ, тактика харуулдаг гээшэ.

Олоной анхарал татадаг hонирхолтой энэ мүрысөөн байгша оной апрелиин дүрбэнhөө долоон болотор үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба. Мүрысөөндэ Монголой Арадай Республикын, мүн Узбекистанай, Киргизэй, Казахай ССР-нүүдэй, Красноярскын хизаарай, Шэтын, Эрхүүгэй, Новосибирскын, Воронежско областьнуудай, Яхадай АССР-эй, Москва хотын «Спартак» бүлгэмэй суглуулагдамал команданууд ерэхэ дуратай байhанаа мэдүүлбэ. Эдэнэр хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлхэ нааданда өөр хоорондоо, командаараа түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысэхэ байна.

Уржадэр КПСС-эй горкомдо эмхидхэлэй комитет зарлагдажа, энэ мүрысөө яагаад үнгэргөө hаамнай hайн бэ гэhэн асуудал хаража үзэгдөө.

Мүрысөөндэ хабаадалсахаар ерэhэн команда бүхэнэй гэшүүдые угтажа абаха, үдэшэхэ шефүүд тодорхойлогдоhон, мүн нааданда боксын гоё hайхан техникэ харуулhан спортсменүүдтэ барюулагдаха шангуудые хотымнай эмхи зургаан, предприятинууд тогтооhон байна.

Манай республикын нэрэ солые суглуулагдамал хоёр командын боксернууд хамгаалхаар мүнөө hорёо үнгэргэжэ, ехэ нааданда бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Мүрысөөн Ленинэй орденто локо[...] вагон заhабарилгын за[...] соёлой ордондо болохо [...]

***

Мүн байгша оной ... 12-hoo Улаан-Үдэ хот[...] мнай үшөө нэгэ ехэ мү[...] сөөн үнгэргэгдэхэ. Ро[...] Федерациин боксын фед[...] ци Сибирь болон Алас[...] на зүгэй түрүү hуури ... хын түлөө мүрысөө тү[...] шынхеэ Улаан-Үдэдэ ү[...] гэхэ гэhэн шиидхэбэри ба[...] лан абаба. Энэ ехэ мү[...] сөөндэ Ураалай шэл[...] эхилээд, Сахалин арал[...] рэтэрхи область, хизаар, ... тономито республиканууд[...] хорёод команда хабаад[...] ха юм.

Манай корр[...]

ЭРХИМҮҮДЭЙ ТООДО ОРОЛСОО

Фергана хотын шанда хүртэхын түлөө Бүхэсоюзна урилдаан РСФСР-эй спортсменүүдэй дунда үнгэргэгдэhэн юм. Хабарай түрүүшын энэ урилдаанда Россин Федерациин арба нэгэн область, хизаарнуудай, автономито республикануудай, профсоюзуудай арба ба Союзна республикануудай команданууд хабаадалсаhан байгаа. Манай республикын нэрэ солые облпрофсоведэй суглуулагдамал команда хамгаалhан байна.

Эгээн түрүүлэн эдир басагад 2000 метрэй зайда урилдажа мэдэбэ. Энэ зайда урилдагшадай дундаhaa манай Таня Позднякова, Свердловскын Ольга Андриевская, Россин Федерациин «Урожай» бүлгэмэй Ольга Шевченко гэгшэдэй дунда шанга тулалдаан болоо. Эдэ гурбан лэ түрүүшын гурбан hуури хоорондоо буляалдажа ороhон байгаа. Эндэ Ольга Шевченко ойро зуурахана түрүүлжэ ябатараа, манай Танида хүсэгдэхэ баатай болобо. Тиигэжэ Таня Позднякова түрүү hуури эзэлжэ, командынгаа гэшүүдые баясуулаа hэн.

Удаадахи ээлжээндэ эдиршүүл 5000 метрэй зайда урилдаа. Манай эдиршүүл Михаил Думнов Гамильян Гафаров хоёр урилдагшадай урда гараад ябаhан аад, Казахай ССР-эй «Енбек» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Виталий Юшковто хүсэгдэшоо. Тиигэжэ Михаил Думнов зайгаа 15 минута 2 секунда соо гаталжа, хоёрдохи hуури эзэлнэ.

Эдэнэй удаа эрэшүүл, эхэнэрнүүд урилдаhан байна. Эдэнэрэй дунда хурдан солбоноор урилдадагаараа мэдээжэ болоhон СССР-эй спортын мастернууд, мастерта кандидадууд — Свердловскын Галина Виноградова, Челябинскын Надежда Медведева, эрэшүүлэй дунда Советскэ Союзай чемпион Миливасик Абдулин (Башкирай АССР). Казань хотын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Николай Гаврилов гэгшэд түрүүшын hууринуудые эзэлhэн байна.

Урилдаанай дүн гаргахада, манай республикын облпрофсоведэй суглуулагдамал команда хоёрдохи hуури эзэлhэн байба. Командын гэшүүд Надежда Соколова, Майя Цыбенова, Анна Галсанова, Владимир Дульянинов гэгшэд урилдаан бүхэндэ hайн саг харуулжа, командаяа түрүү hуури[...] дай нэгэндэ гаргалсажа[...] даа бшуу.

***

СОЧИ. Эндэ РСФС[...] хүдөөгэй эдир спортсме[...] дэй дунда өөр хоорон[...] дунда түрүү hуури эзэл[...] түлөө урилдаан бол[...] байна. Манай республи[...] «Урожай» бүлгэмэй ... шүүл сооhoo энэ урилда[...] хабаадалсаhан Алекс[...] Пилипягин 3000 мет[...] зайе 8 минута 57 сек[...] соо гаталхадаа, түрүү h[...] эзэлжэ, чемпионой ... үнэтэ бэлэгээр шаг[...] Нүгөөдэ спортсмен — ... Соколов гурбадахи h[...] эзэлжэ, бронзо меда[...] хүртэhэн байна.

В. БАЛДАЕ[...]

Буряадай АССР-эй су[...]луулагдамал команды[...] ахалагша трене[...]

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.10 — hурагшадай амаралтын үе. «Алтан түлхюур» — уран hайханай фильм. 12.30 — Үхибүүдтэ — «Дуунуудаар ханхинанал нютагнай» — фильм-концерт.

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — Үхибүүдтэ — «Про мальчика, бабушку-газетчицу и разбитые очки» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб (үнгэтэ). 16.15 — «Концертын студи урина». МХАТ-ай зүжэгүүдтэ зохёогдоhон хүгжэм». 17.35 — «Уласхоорондын hонин». 18.05 — 18.15 — Забhарлалга. 18.15 — «Ночной сеанс» — телевизионно уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30—Тамаралгаар «Комсомольская правда» газетын шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөн (үнгэтэ). 20.00 — «Америкэ соогуур» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 3-дахи хуби. «Нью-Йоркдохи зураглалнууд». Авторынь Валентин Зорин. 20.45 — «Эстрадна концерт (үнгэтэ). 21.15 — СССР-эй Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин ба ажаhуудалай приборнуудай машина бүтээлгын министр Н. В. Доенин телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусана. 21.45 — «Жилет» — Польшын телевизионно уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 23.20 — «Дуун-74» (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «hунгуулиие угтуулан» — суглуулбари. «Республикымнай нэгэ үдэр».

Хоёрдохи хуудаhанда: КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой пленумэй тоосоон. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Гурбадахи хуудаhанда: «Ерээдүйн халаан» —статья. «Суута «ИЛ-нүүдые зохёогшо» — АПН-эй статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Хэн Финлянди ошохоб?— АПН. Фельетон.

Сүүл дээрэhээ

АРХИhАА БОЛОhОН ХОХИДОЛ

Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой 2-дохи отделениин ахалагша хонишон Павел Токтохоевич Санжанов 1973 оной июнь-ноябрь hарануудта 165 хони үхүүлэжэ, совхоздоо 5100 түхэригэй гарза хээ.

Зунай hайхан сагта ахалагша хонишон Санжанов хэдэн хоногоор хонидоо хашаадань хооhоор хаажархёод, таталюургүй архидажа, сэнгэжэ ябаа.

Санжановтай сугтаа хүдэлдэг Прокопий Бадматаров баhал архиин тулам байшоо.

Отделениин ветеринарна пунктые даагша ветфельдшер Матвей Балдунников хонидой олоор үхэhэндэ баhал зэмэтэй. Тэрэ хонишодой ажалынь шалгадаггүй, өөрөөшье тушаалдаа хайша хэрэг хандадаг байба. Хонидой үхөөд байхада нарин шэнжэлгэ хэнгүйгөөр худал диагнозтай актнуудые зохёогоо.

Сэлэнгын аймагай арадай сүүд Санжанов, Бадматаров, Балдунников гэгшэдтэ шанга зэмэ амасуулба.

М. САНДАКОВ,
Сэлэнгын аймагай прокурор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

АПРЕЛИИН 1-hээ 7 БОЛОТОР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Номуудай хуудаhануудаар аяншалга». 18.25 — Телевизионно hонин (буряадаар). 18.50 — «Спортын hонин». 19.05 — Үхибүүдтэ. «Бүгэдые ойлгохые хүсэнэб» — киножурнал, «Чебурашка» — мультфильм. 19.35— «Техникын hониной мэдээсэлнүүд». 20.05 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 20.15 — «Актернууд, гүйсэдхэhэн рольнуудынь». РСФСР-эй габьяата артистка К. Никулина. 20.55 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.15 — Соносхолнууд. 21.20 — «hүниин тэнгэй hүүлдэ болоhон тэhэрэлгэ»— уран hайханай фильм. 23.00 — Үдэшын концерт.

ВТОРНИК, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 —Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съездын 40 жэлэй ойдо. 18.35 — Телевизионно hонин. 18.55 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.25 — «Пропагандистнарта, марксизм-ленинизм шудалагшадта туhаламжа». 19.45 — «Хүдөө ажахын эрдэмэй университет. 20.25 — «Байгал сэбэр байха ёhотой» — киноочерк. 20.35 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 21.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 21.25 — Соносхолнууд. 21.40 — «Манай үеын үхибүүд» — киноочерк. 22.00 — «hүниин мотоциклист» — уран hайханай фильм

СРЕДА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно hонин. 18.25 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Боксоор СССР-эй чемпионат. hүүлшын тулалдаан. Ижевскhээ дамжуулга. 20.10 — СССР-тэ Польшын соёлой үдэрнүүдэй нээлгын баяр ёhолол. Съезднүүдэй Кремлиин Ордонhoo дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.05 — «Скуки ради» — уран hайханай фильм. 20.25 — Концерт.

ЧЕТВЕРГ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Телевизионно hонин. 19.50 — «Экран» гэhэн теле-суглуулбари. 20.50 — «Гурбан» — уран hайханай фильм. 22.30 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 22.45 — «Хүн ба хуули». 23.20 — 23.30 — Забhарлалга. 23.30 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — «Хоёр концерт» — телевизионно хүгжэмтэ фильм (үнгэтэ). 20.20 — «От Кентавра» — документальна фильм (үнгэтэ). 20.30 — Венгриин Арадай Республикын телевидениин программа.

ПЯТНИЦА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Октябрятануудта «Мушэхэн» — гэhэн тележурнал харуулагдаха. 18.35 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 18.05 — 19.30 — «А плюс Б» — залуушуулай программа. 20.45 — «Экранда» — кинокомеди». «Аршин-Мал-Алан» — уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 22.20 — «Түрүү дүй дүршэл — хүдөөгэйхидтэ (буряадаар). 22.40 — Үдэшын концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.05 — «Свой» — уран hайханай фильм. 20.35 — Концерт.

СУББОТО, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.55 — Дамжуулгын программа. 12.00 «Үглөөдэр — геологуудай үдэр.

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — Үхибүүдтэ — «Светлячок» — мультфильм (үнгэтэ). 13.20 — «Ан амитадай байдал» (үнгэтэ). 14.20 — Элүүр энхэ байдалай Бүхэдэлхэйн үдэр. 14.50 — Духовой инструментнүүдэй оркестрэй концерт (үнгэтэ). 15.25 — «Инди: үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» (үнгэтэ). Автор ба хүтэлэгшэ — Түбэй телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой политическэ шэнжэлэгшэ Валентин Дунаев. 15.55 — «Королева Чардаша» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 17.35 — 17.45 — Забhарлалга. 17.45 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат СССР—ГДР. (II, III үе, үнгэтэ). Финляндиhaa дамжуулагдаха. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Кино» болгон буулгагдаhан уран зохёол». «Война и мир» — уран hайханай фильм. 1-дэхи — «Андрей Болконский» (үнгэтэ). 22.05 — «Сокровища Дельфа» — документальна фильм (үнгэтэ). 22.15 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Польшо — Швеци. Финляндиhaa дамжуулга (үнгэтэ, 2-дохи ба 3-дахи үенүүд). 22.50 — 23.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Гойя» — уран hайханай фильм. (1-дэхи сери). 21.00 — Концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин». 13.10 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай В. С. Хачатуроватай уулзалга. 13.50 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.40 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.35 — Концерт (үнгэтэ). 15.50 — «Тэмдэглэгдэhэн атом» — уран hайханай фильм. 17.25 — 17.35 — Забhарлалга. 17.35 — Уласхоорондын панорама. 18.05 — «Мүнөөдэр — геологуудай үдэр». СССР-эй геологиин министрэй нэгэдэхи орлогшо М. А. Евсеенкын үгэ хэлэлгэ. 18.20 — «Танай гүйлтаар» — концерт. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Кино болгон буулгагдаhан уран зохёол» — «Война и мир» — уран hайханай фильм (үнгэтэ). 2-дохи сери — «Наташа Ростова». 21.0[...] — «И. Богачева дуулана» (үнгэтэ). Д. Шостаков[...] М. Цветаевагай шүлэгүүд[...] зохёогдоhон дуунууд. 21.[...] — Хоккейгээр дэлхэйн чем[...]пионат. Швеци — СССР. Финляндиhaa дамжуу[лга] (үнгэтэ). 22.50 — 23.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — СССР-эй композиторнуудай V съезд. Эстрадна концерт (үнгэтэ). Союзуудай Байшангай Колонно залhaa дамжуулга. 02.00 — Документальна фильм. 02.[...] — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финляндиин, СССР-эй суглуулагдамал командануудай наадан (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Гойя» — уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 20.[...] — Концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной мартын 31. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00403. Заказ № 00[...]